

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/155/2019/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

220/2019. (IX. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2019. április 22-én előterjesztett panaszát a 2019. szeptember 19-én megtartott zárt ülésén meghozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – B. város Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2019. április 10-én történt rendőri intézkedés és kényszerítő eszközök alkalmazása miatt 2019. április 22. napján, elektronikus úton terjesztette elő panaszát, amit 2019. május 8-án, elektronikus úton, illetve ugyanazon a napon, postai úton is kiegészített, illetve megerősített.

I.

1) A panaszbeadvány szerint 2019. április 10-én, B. városban, 15 óra 45 perc körül a panaszos az általa üzemben tartott járművet vezette, mellette egy barátja utazott, amikor egy kereszteződésben utánuk fordult egy Volkswagen Transporter, amit a MRFK Közterület Támogató Alosztály járőrei vezettek. A panaszos beadványa szerint, amikor a visszapillantó tükörben látta, hogy a rendőrök utánuk fordultak, úgy gondolta, megpróbál elmenekülni előlük, - „mivel ismerte habitusukat”- de nem járt sikerrel, így kénytelen volt félreállni. Amikor kiszálltak a gépjárműből

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

két rendőr a panaszos után, egy másik pedig a panaszos barátja után szaladt. A panaszos nem figyelte, hogy mi történt a barátjával. Amint a panaszos megállt és felemelte a kezét a felszólításra, azzal a lendülettel az egyik járőr bordán térdelte, a másik pedig beleverte a panaszos fejét a betonkerítésbe. Ezután hátrabilincselte kézzel a Transporterbe ültették a panaszust. Ez idő alatt kb. ötször hangzott el a „B*zd meg a k*rva anyádat, te hülyegyerek!” mondat. A panaszos beadványa szerint, miközben az autó felé vezették, látta, hogy a barátjával is elbántak, őt a motorháztetőre dobták, ami következtében megfejelte a szélvédőt, ami ennek hatására meg is repedt. Miután az autóba ültették a panaszust, ott is kapott pár ütést a bordájára, majd felváltva őrizte négy rendőr, kb. 5-10 perces váltásokkal. Az egyik rendőr a panaszos szerint „normális modorúnak bizonyult”, így megkérte, hogy rakja előre a bilincset, mert dohányozni szeretett volna. Ennek a kérésnek eleget is tettek. Ezután az egyik járőr szólta, hogy álljanak a fa alá, mert elkezdett esni az eső. Amint odaálltak, kb. fél méterre állt a panaszos az autójától, aminek nyitva volt a vezető oldali ajtaja. A panaszos gondolta, hogy előre bilincselte kezeivel becsukja az autó ajtaját, nehogy megázzon az ajtókárpit. Amikor megindult az autó irányába a panaszos, az egyik járőr elkezdte hátulról szorítani a torkát, ami azt követően bedagadt. Ezután sikerült magáról ledobni a rendőrt, aki megpróbálta leütni a panaszust, de sikerült kihajolnia előle. Ezután a panaszos beadványa szerint mind a négy rendőr ráugrott, az egyik a fején térdelt, a másik három rendőr pedig ütötte, rúgta taposta kb. 2-3 percen keresztül, majd hátrabilincselte a kezét. Miután felállították a panaszust, úgy érezte, hogy nem bír járni. Kórházba szállították a panaszust, ahol megvizsgálták, hogy fogyasztott-e alkoholt, illetve milyen sérülései keletkeztek. A kapitányságon kétszer hallgatták ki a panaszust, a KTA parancsnoka (Á. L.) javasolta a panaszosnak, hogy éljen panasszal, amit meg is tett. Majd Sz. Sz. hallgatta ki, aki csak annyit mondott, hogy a panaszos és a barátja „csupán csak elestek”. A panaszos fájdalmai nyolc nap elteltével sem csökkentek.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében további felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) Az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentés szerint a panaszossal szemben az 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatás, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerint személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása és az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pont szerint szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követő elfogás került alkalmazásra. Az Rtv. 47. § szerint testi kényszer, az Rtv. 48. § c) (szökés megakadályozása érdekében) és d) (ellenszegülés megtörése érdekében) pontok alapján bilincset került alkalmazásra. Bilincset 2019. április 10-én 15 óra 50 perctől 21 óra 40 percig alkalmaztak a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint a kezek hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során orvosi ellátásról intézkedtek a rendőrök, a panaszos könnyű fokú sérülést szenvedett. A jelentés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása és kényszerintézkedés foganatosítása során anyagi kár nem keletkezett.

Az intézkedő rendőrök jelentése szerint 2019. április 10-én 15 óra 45 perckor közterületi szolgálat ellátása során észlelték, amint a * frszú. Mercedes típusú személygépkocsi a B. város, Sz. I. tér – L. utca kereszteződésében – a L. utca irányába forduló sávban áll a piros lámpánál. Az említett személygépkocsit rendőri ellenőrzés céljából ellenőrzés alá akarták vonni, melyet a szolgálati gépkocsin rendszeresített hang- és megkülönböztető fényjelzéssel jeleztek a gépjárműben tartózkodó személyeknek. Ekkor a személygépkocsi a rendőri jelenlétet észlelve nagy sebességgel elhajtott a L. utca irányába. Ezt követően folyamatos fény, illetve váltakozó hangjelzést adtak részére, melyből egyértelmű volt, hogy rendőri intézkedés alá kívánják vonni. Ennek ellenére a személygépkocsi nagy sebességgel – több közlekedési szabályt sorozatosan megszegve, a forgalomban részt vevő egyéb személyeket veszélyeztetve a Sz. utca – C. utca – J. út – T. utca – R. utca – I. utca – Sz. D. utca irányába hajtott.

A Sz. D. utca előtti útszakaszon az úttest bal oldalán leparkolt, majd a gépkocsi jobb első üléséből kiszálló férfi a gépkocsi mellett megállt, a gépkocsit vezető személy (panaszos) a személygépkocsiból kiszállva a Sz. D. utcán elkezdett futni az I. utca, majd azon a T. utca irányába. A jól érthető, egyértelmű, többszöri „Törvény nevében álljon meg!” felszólításra nem reagált, tovább futott. Ezt követően a panaszt 15 óra 50 perckor a B. város, I. utca 3. szám előtti útszakasz járdáján (a hátrahagyott autójától kb. 200 méterre B. B. r. törm. utolérte, majd a tanult technikát alkalmazva a panaszt a földre vitte. Ekkor Cs. Cs. r. ftörm. segítségével – a kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó felszólítást követően – hátsó karbölcső alkalmazásával fal mellé állították. Ekkor egy harmadik rendőr is a segítségükre érkezett, aki a panaszt kezeit hátra helyzetben megbilincselte. A panaszt már a földre vitelt követően is folyamatosan ellenszegült a rendőri intézkedésnek, kezeit maga alá húzta, ily módon próbálta a kényszerítő eszközök alkalmazása alól kivonni magát. Ezt követően megtörtént a panaszt személyének azonosítása. Adatai ellenőrzésre kerültek a Körözési Információs Rendszerben, melynek eredményeként megállapításra került, hogy a panaszt járművezetéstől eltiltás hatálya alatt áll. Ezt követően B. B. r. törm. és Á. R. r. törm. a tanult elvezető fogás alkalmazásával visszakísérték a hátrahagyott gépkocsijához.

Eközben a gépkocsi utasát L. P. r. fhdgy. tartotta vissza. Mindkét személy ruházatát átvizsgálták, mely során tőlük bűncselekményből származó tárgy vagy egyéb eszköz nem került elő.

A panaszt a feltett kérdésre elmondta, hogy tudomása szerint járművezetéstől való eltiltása lejárt, viszont érvényes jogosítványa nincs, de különben sem tartja jogosnak az eltiltást, és egyébként is névnapja van. A rendőrségi jelentés szerint a panaszt ezzel magyarázta annak okát, hogy ki akarta vonni magát a rendőri intézkedés alól.

A fentiek miatt, valamint a korábban a panaszt és D. I. által elkövetett bűncselekmények jellege miatt a rendőrök átvizsgálták a személygépkocsit. A gépkocsi átvizsgálása során a jobb első ülés háttámláján található zsebből előkerült egy alufólia csomag, benne kábítószer gyanús zöld növényi törmelékekkel. A feltett kérdésre a panaszt és társa D. I. azt mondták, hogy nem tudják kinek a tulajdona a feltalált kábítószer gyanús anyag. A rendőrök közölték velük, hogy elő fogják állítani őket a B. város Rendőrkapitányságra bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt, a körülmények tisztázása érdekében.

A történeteket jelentették a B, város Rendőrkapitányság Tevékenység Irányítási Központjának, akik értesítették B. város Rendőrkapitányság ügyeletes nyomozóit. A helyszíntre érkezésükig a helyszínt, a gépkocsit, a feltalált kábítószer gyanús növényi törmeléket biztosították, valamint a panaszost és társát őrizték. 16 óra 50 perckor Drager alkoholszondát alkalmaztak a panaszossal szemben, amely negatív eredményt mutatott.

Ezt követően a helyszínt, a gépkocsit és a kábítószer gyanús növényi törmeléket átadták a helyszíntre érkező A. A. r. tzs.-nak, B. város Rendőrkapitányság ügyeletes nyomozójának a szükséges nyomozati cselekmények foganatosítása érdekében. A nyomozati cselekmények foganatosításának ideje alatt a panaszost – a korábban történetekre figyelemmel – szoros kontroll alatt őrizték.

A jelentés szerint a panaszos a gépkocsit érintő nyomozati cselekmény megkezdésétől folyamatosan zavartan, idegesen viselkedett, többször próbált forgolódni, helyet változtatni. Többször felhívták a figyelmét, hogy rendőri intézkedés alatt áll, annak vesse magát alá, ellenkező esetben további kényszerítő eszközöket fognak alkalmazni vele szemben, Ezen felszólításoknak a panaszos látszólag eleget tett, de továbbra is zavartan viselkedett.

17 óra 35 perc körül a panaszos ismételten megpróbálta kivonni magát a rendőri kontroll alól oly módon, hogy kezeit kirántva elkezdte megkerülni a folyamatban lévő nyomozati cselekmény tárgyát képező általa használt személygépkocsit. Ekkor többször utasították, felszólították, hogy működjön együtt, hajtsa végre az utasításokat, amelyekre nem reagált, így a kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó felszólítást követően - annak érdekében, hogy a helyszínt ne tudja ismételten elhagyni, valamint az arányosság elvét mindvégig szem előtt tartva - a tanult fogásokkal, testi kényszer alkalmazásával földre vitték a megbilincselte panaszost. A panaszos továbbra is passzívan ellenállt, lábait maga alá húzta, kérdésekre és utasításokra nem reagált. A panaszost a földön tartották, mely során egész testével szabadulni próbált, melynek következtében test szerte hámsérüléseket szenvedett. Néhány perc elteltével a panaszos reagálni kezdett a kérdésekre, majd magatartása újra együttműködővé vált. Ezt követően felállították, továbbra is szoros kontroll alatt tartva.

A személygépkocsi szemléje során a gépkocsi hátsó ülésén lévő kék kabát belső zsebéből előkerült egy gyorszáras nylonzacskó, benne kábítószer gyanús zöld növényi törmelékkel. A feltett kérdésre a panaszos elmondta, hogy a kabát az övé, de a benne talált nylonzacskó nem.

A szükséges nyomozati cselekmények lefolytatását követően 19 óra 20 perckor a panaszost előállították a Megyei Központi Kórház Dr. R. P. Tagkórház felnőtt ügyeletére a szükséges orvosi vizsgálatok, valamint a mintavétel céljából. A panaszost 2019. április 10-én, 19 óra 29 perckor az ügyeletes orvos megvizsgálta. Megállapításra került, hogy a panaszos jobb lapockáján hámsérülés nélküli 1 db 3 cm x 3 mm-es vonalszerű felszínes sérülés, 1 db 5 cm x 4 mm-es felszínes sérülés, 1 db 2 cm x 5 mm-es felszínes sérülés, jobb vállán 8 x 6 cm-es hámsérülés nélküli sérülés, jobb könyökén 5 mm átmérőjű felszínes hámsérülés, bal válla elején 3 x 3 cm-es felszínes sérülés, bal felkarján 2 cm x 5 cm-es sérülés, bal alkarjának felső harmadán 7 x 5 cm-es felszínes horzsolás, tarkó szinten bal oldalt 2 db 2 x 2 mm-es felszínes karmolásszerű hámsérülés, jobb fülcimpájának

felső részén 2 x 1 cm-es haematoma volt észlelhető. A kényszerítő eszköz alkalmazása során keletkezett sérüléseit a 004101009. számú adatlapon rögzítették. A panaszossal szemben 19 óra 25 perckor SureScreen típusú kábítószer gyorsteszt került alkalmazásra, mely THC-ra pozitív eredményt mutatott. Az ügyeletes orvos ezen kívül a panaszostól vizelet-és vérmintát vett. Az orvos által feltett kérdésre a panaszos elmondta, hogy a rendőri intézkedéssel kapcsolatban panasza nincs, őt nem bántalmazták. Az orvosi mintavétel során megállapítást nyert, hogy a panaszos vizeletében kábítószernek minősülő THC van.

Az orvosi vizsgálatokat követően a panaszost 21 óra 00 perckor előállították a Megyei Rendőr-főkapitányság objektumába, ahol 21 óra 10 perckor – a rendőri intézkedés során alkalmazott kényszerítő eszközök alkalmazása következtében szerzett sérüléseire vonatkozóan – Á. L. r. őrgy. a Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság „Körös” Közterületi Támogató Alosztály vezetője meghallgatta. Meghallgatása során a panaszos a történekről saját kézzel írott nyilatkozatot tett.

Ezek után a panaszost 21 óra 40 perckor a fentebb felsorolt sérülésekkel, személyes okmányaival, a nála lévő kulccsal, a gépkocsi indítókulcsával, valamint a *számú vizeletvételi egységdobozzal együtt további nyomozati cselekmények lefolytatás érdekében átadták S. Á. r. fitzls-nak, B. város Rendőrkapitányság munkatársának.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján nem történt meg, mert a panaszos átadásra került B. város Rendőrkapitányságnak. Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztató kiadásra került a panaszosnak. Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás idejéről szóló igazolás nem került kiadásra, mert átadásra került B. város Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának, 21 óra 40 perckor.

2) Á. R. r. törm. jelentése szerint a helyszínen, a szemle során – a panaszos őrzése közben – észlelte, hogy L. P. r. fhdgy. többször felszólította a panaszost, hogy rendőri intézkedés alatt áll, utasította, hogy annak vesse magát alá, álljon egy helyben és kísérje figyelemmel a szemle lefolyását. A panaszos ezen felszólításokra, utasításokra egyre arrogánsabban, flegmán reagált, továbbra sem nyugodott meg, folyamatosan forgolódott. Néhány másodperccel később észlelte, hogy a panaszos egy hirtelen mozdulattal megpróbál ellépni a biztosító L. P. r. fhdgy. elöl és megpróbálta az autót megkerülni. Ekkor Á. R. r. törm. is felszólította, hogy álljon meg. Ezen utasításokra sem reagált, továbbra is próbált távolodni L. P. r. fhdgy-tól. Erre tekintettel, szökésének elkerülése érdekében Á. R. r. törm. a panaszos mögé lépett és megbilincselte kezeit felkar magasságban hátulról átkarolta. Ebből a fogásból a panaszos testét rángatva megpróbált kiszabadulni, így a testi kényszer alkalmazására vonatkozó újbóli felszólítást követően L. P. r. fhdgy. segítségével első gáncssal kontrollált földre vitelt alkalmaztak. A földre vitelt követően a panaszos lábait maga alá húzta és testét rángatva szabadulni próbált az apró kavicsos, betonos talajon. Ekkor a további önkárosítás elkerülése érdekében L. P. r. fhdgy. segítségével megpróbálták őt rögzíteni. A panaszost földön tartották, folyamatosan beszéltek hozzá, melyre nem reagált. Néhány perc elteltével viselkedése kezdett megnyugodni, lassan együttműködővé

vált. Ekkor ismételten felállították és szoros kontroll alatt a szemle befejezéséig együtt folytatták őrzését.

17 óra 37 perc körül Cs. Cs. r. ftörm. szóban nyilatkoztatta a panaszost arra vonatkozóan, hogy van-e panasza a rendőri intézkedéssel kapcsolatban, melyre nemleges választ adott. Ezen nyilatkozatáról videofelvétel készült.

Á. R. r. törm. jelentésében megjegyzi, hogy a panaszossal készített videofelvételen rögzített, az orvosi vizsgálat során elhangzott nyilatkozat, valamint a „Nyilatkozat elfogott személy részére” dokumentumon tett nyilatkozata, melyet aláírásával igazolt, - a keletkezett sérülései és panasza vonatkozásában - eltér a panaszos saját kézzel írott későbbi nyilatkozata tartalmától.

3) A kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a rendőri intézkedés alá vont panaszossal szemben testi kényszer, valamint szökésének megakadályozása és ellenszegülésének megtörése érdekében bilincs kényszerítő eszköz alkalmazására került sor. A kényszerítő eszköz használatát a panaszossal szemben indokolta az általa elkövetett cselekmény jellege, valamint az, hogy a panaszos a rendőri jelenlétet észelve megpróbálta magát kivonni az intézkedés alól. Előbb gépjárművel, majd futva próbált megszökni az intézkedés elől. A rendőri intézkedés során a panaszos kezeit hátra bilincseltek, mivel fennállt a szökés lehetősége. A kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggésben a panaszos panasszal élt. A panaszost Á. L. r. örgy. meghallgatta, a panaszt az 58/2013. ORFK utasítás szerint kivizsgálta.

A parancsnoki állásfoglalás szerint Á. R. r. törm. szakszerűen járt el a kényszerítő intézkedések megválasztásánál és alkalmazásánál, mivel a panaszos szökésének veszélye reális volt. Az állásfoglalás szerint a panaszossal szemben szükséges volt a testi kényszer és a bilincs alkalmazása, az intézkedés eredményessége, valamint a szökés megakadályozása érdekében. A parancsnoki vélemény szerint a kényszerítő eszközök csak a szükséges ideig kerültek alkalmazásra. A parancsnoki állásfoglalás szerint a panaszos elfogása és a vele szemben alkalmazott testi kényszer és bilincs - a Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdésében, illetve a 41. § (1) bekezdés c) és (6) bekezdés a) aa) pontjaiban foglaltakra – jogszerű volt és megfelelt a Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdésében foglalt arányosság és fokozatosság követelményének. Figyelemmel arra, hogy a rendőrök a legenyhébb következményekkel járó kényszerítő eszközöket (testi kényszer és bilincs) alkalmazták, azok az elérni kívánt cél mértékével arányban álltak. Az intézkedő rendőrök folyamatosan törekedtek az elfogott személy önkárosító magatartását megakadályozni.

4) 2019. április 10-én 21 óra 35 perckor a MRFK irodájában - az intézkedést követően – jegyzőkönyvbe vették a panaszos nyilatkozatát az intézkedésről, mely tartalmazta a „Panasszal ezek után élni kívánok!” mondatot.

2019. május 9-én 9 óra 30 perckor a Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálat megállapította a panaszost közigazgatási eljárás megindítása tárgyában, mivel a hatóság álláspontja szerint a 2019. április 10-én 21 óra 35 perckor jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatból nem volt

megállapítható, hogy konkrétan mivel szeretne panasszal élni, és az sem, hogy a közigazgatási hatósági eljárás hatálya alá tartozik-e, és ha igen, kéri-e ennek lefolytatását. A panaszos ezt követően május 21-én történt meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy nem kéri közigazgatási hatósági eljárás lefolytatását, és nyilatkozott arról, hogy a vele szemben 2019. április 10-én, a Megyei Rendőr-főkapitányság Közterületi Támogató Alosztály által fogantatosított rendőri intézkedés miatt feljelentéssel élt.

5) Dr. P. Zs. r. dandártábornok átirata a fentiekén kívül az alábbi információkat tartalmazza az intézkedéssel összefüggésben.

A MRFK KTA munkatársai 2019. április 10-én 10 órától 15 óra 30 percig „illegális migrációval kapcsolatos” közterületi szolgálatot láttak el a S. város Rendőrkapitányság területén, majd 15 óra 30 perctől 18 óráig a B. város Rendőrkapitányság illetékességi területén.

Szolgálatteljesítésük közben 15 óra 45 perckor észlelték, amint egy szürke színű M* típusú személygépkocsi B. városban a Sz. I. tér – L. utca kereszteződésében várakozott a piros jelzésű közlekedési lámpánál. A járművet a panaszos vezette, mellette utasként D. I. tartózkodott. Az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője 2019. március 5-én fokozott ellenőrzést rendelt el megye közigazgatási területén 2019. március 7-én 00 órától szeptember 6-án 24 óráig a jogsértő cselekmények elkövetésének megelőzése, felderítése, illetve megszakítása érdekében.

Erre figyelemmel a járőrszolgálatot ellátók a szolgálati gépkocsin rendszeresített hang-és megkülönböztető fényjelzéssel jelezték leállítási szándékukat az említett gépkocsiban tartózkodóknak, igazoltatás céljából. A panaszos nagy sebességgel elhajtott a L. utca irányába. A MRFK KTA járőrei folyamatosan fény, illetve váltakozó hangjelzést adtak a panaszos részére, melyből egyértelmű volt, hogy rendőri intézkedés alá akarják vonni. A panaszos ezt figyelmen kívül hagyva, nagy sebességgel, több közlekedési szabályt megszegve, a forgalomban résztvevő személyeket veszélyeztetve, kb. 2 kilométert haladt még tovább. A megkülönböztető fény-és hangjelzést a forgalom többi résztvevője is érzékelte, akik lehúzózással segítették a szolgálati gépjármű zavartalan továbbhaladását.

A panaszos azzal, hogy a rendőri jelzéseket, közlekedési szabályokat figyelmen kívül hagyva közlekedett, szándékosan veszélyeztette a közlekedésben résztvevők életét és testi épségét, megvalósította a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 234. §-ba ütköző „Közúti veszélyeztetés” bűncselekményt. A MRFK KTA munkatársai a panaszos megállítása során szakszerűen, a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról szóló 7001/2006. (IV. 6.) ORFK irányelvben foglaltaknak megfelelően jártak el.

Az intézkedés során a panaszos barátja együttműködő magatartást tanúsított, így vele szemben testi kényszer alkalmazására nem volt szükség.

6) A rendőri intézkedés során kép-és hangfelvétel készült a panaszosról, melyben nyilatkozott arról, hogy a rendőri intézkedés során sérülése, panasza nem keletkezett, illetve tisztában van

azzal, hogy miért áll rendőri intézkedés alatt és azt is közölték vele, hogy elő fogják állítani, amit megértett. A felvételen a panaszos fején sérülés nem látható.

III.

A Testület a panaszbeadvány, valamint a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerint személyes szabadsághoz való jogát, a XX. cikkében foglalt testi egészséghez való jogát és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület első körben a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogalapját vizsgálta.

A panaszos állítása szerint látta a gépjárművének visszapillantó tükrekből, hogy a rendőrök utána fordultak. Úgy gondolta, megpróbál elmenekülni, de nem járt sikerrel, ezért félreállt. A panaszos előadása szerint, amikor megállt és kiszállt az autóból, kezét felemelte a felszólításra. Ekkor az egyik járőr bordán térdelte, a másik pedig beleverte a fejét a betonkerítésbe, ezután hátrabilincselte kézzel a rendőrségi autóba ültették, majd az autóban is kapott pár ütést. Később a panaszos kérte az egyik járőrt, hogy rakja át előre a bilincset, míg elszív egy cigarettát. Ennek a rendőr eleget is tett. Kb. fél méterre álltak az autótól, aminek nyitva volt az egyik ajtaja. A panaszos ezt be szeretne volna csukni, mivel elkezdett esni az eső. Amikor megindult az autó irányába az egyik járőre elkezdte hátulról szorítani a torkát. A panaszos szerint ezek után sikerült ledobni magáról a rendőrt, aki megpróbálta leütni, de sikerült előle kihajolnia. Ezután viszont mind a négy rendőr ráugrott, az egyikük a fejére térdelt, a másik három pedig ütötte, rúgta, taposta percekig keresztül. Majd a kezét ismét hátra bilincselték.

Az intézkedő rendőrök jelentése szerint a panaszost menekülése közben, míg utána futottak, többször hangosan, jól érthetően a „Rendőrség! A Törvény nevében álljon meg!” szavak előrebocsátásával felszólították, hogy álljon meg, mert a rendőröket észlelve tovább futott. Amint utolérték a panaszost, ismételt felszólították, hogy vesse magát alá a rendőri intézkedésnek. Azonban ezen felszólításnak nem tett eleget, tovább haladt a K. utca irányába. Erre tekintettel a kényszerítő eszköz alkalmazására irányuló felszólítást követően a panaszost elfogták. Elfogására azért került sor, mert cselekedetével megvalósította a közúti veszélyeztetés bűncselekményt. Mikor utol érték, egy tanult technikával – első gáncs alkalmazásával – folyamatos kontroll mellett földre vitték. A testi kényszer alkalmazása során a rendőrségi iratok szerint a panaszos folyamatosan ellenállt oly módon, hogy karjait maga alá húzta, testét rángatta. Ekkor odaérkezett egy másik járőr, akinek segítségével a panaszos ellenállását megtörték, és a földről hátsó karbölcső fogás alkalmazásával a falhoz állították önkárosító magatartásának megakadályozása céljából. Ezzel egy időben megérkezett egy harmadik járőr, akinek segítségével a panaszost – előzetes figyelmeztetést követően - hátra helyzetben megbilincselték. A rendőrségi jelentések szerint a panaszos megbilincselésére az Rtv. 48. § c) pontjára figyelemmel, szökésének

megakadályozása és a 48. § d) pontja alapján, ellenszegülésének megtörése érdekében került sor. A kezek hátra helyzetben történő megbilincselését az indokolta, hogy a panaszos észlelve a rendőrök intézkedésére vonatkozó szándékát először az általa vezetett gépjárművel, majd a megállását követően gyalogosan is elmenekült a gépjárműtől, az elfogását követően pedig a rendőri intézkedésnek folyamatosan ellenszegült.

Az egybehangzó rendőri jelentések alapján a panaszost bűncselekmény elkövetésével gyanúsították, elfogása érdekében a tanult intézkedéstaktikai technika alkalmazására került sor. Az intézkedő rendőrök egyike sem ütötte vagy rúgta meg az elfogott panaszost, hanem a tanult technikát alkalmazva testi kényszerrel a földre vitték, ahol megbilincselését elkerülendő folyamatosan ellenállt. Az autóba beültetve további testi kényszerszerűen a panaszossal szemben nem alkalmaztak.

A később alkalmazott testi kényszerrel kapcsolatban - amikor a panaszos előadása szerint eleredt az eső és be akarta csukni az autója ajtaját – a rendőrség a következőképpen nyilatkozott.

Miután a panaszos által vezetett gépjárműben megtalálták a kábítószer-nyomanyagot, a gépjárműszemle után a panaszos izgatottan viselkedett, folyamatosan forgolódott. A rendőrök közölték vele, hogy intézkedés alatt áll, álljon egy helyben, különben újabb kényszerítő eszközöket fognak vele szemben alkalmazni. A rendőrök szerint a panaszos ezt látszólag megértette, majd a kezeit kirántva megpróbálta kivonni magát a felügyelet alól. Elkezdte megkerülni a szemle tárgyát képező gépkocsit. Ekkor felszólították, hogy álljon meg, mely utasításokra nem reagált. Figyelemmel arra, hogy a panaszos korábban is menekülni próbált, Á. R. r. törm. a panaszos mögé lépett, kezeit felkar magasságban hátulról átkarolta. A panaszos a fogásból testét rángatva, forgolódva próbált kiszabadulni, így a testi kényszer alkalmazására vonatkozó újbóli felszólítást követően a tanult technikát alkalmazva – testi épségét mindvégig szem előtt tartva, a földre vitelt folyamatosan kontrollálva földre vitték. A földre vitelt követően a panaszos a lábait maga alá húzta és testét rángatva szabadulni próbált a kavicsos talajon. Annak érdekében, hogy a panaszos önkárosítását megelőzzék, a panaszost a földön tartották.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszerszerűen) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdése szerint testi kényszer akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi

kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrésről az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A (3) bekezdés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebecsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Jelen esetben a Testület elfogadja a négy rendőr egybehangzó nyilatkozatát a kényszerítő eszközök alkalmazásának indokaival kapcsolatban, mely nyilatkozatok megegyeznek a panaszos által előadottakkal. A rendőrök a panaszos szökésének megakadályozása és ellenszegülésének megtörése érdekében alkalmaztak bilincset, aminek alapja, – ahogyan azt a panaszos maga is elismerte – hogy megpróbált a rendőrök elől elmenekülni. Tekintettel arra, hogy a kábítószer gyorsan pozitív eredményt mutatott, a Testület elfogadja a rendőrök azon előadását, miszerint a panaszos zavartan viselkedett, rángatózott, nem kiszámítható, hirtelen mozdulatokat tett, az intézkedésnek és a rendőrök felszólításának aktívan ellenszegült, így az intézkedés eredményességének biztosítása és a panaszos önkárosító magatartásának megakadályozása érdekében – a Testület álláspontja szerint – a kényszerítő eszközök alkalmazása egyértelműen

szükséges volt. A rendőrök nyilatkozata szerint a panaszos a kényszerítő eszközök alkalmazása során is ellenszegült, így feltételezhető, hogy az ambuláns lapon szereplő hámsérülések, kisebb felszíni sérülések ekkor keletkeztek. A rendelkezésre álló bizonyítékokból (ambuláns lap, panaszosról készült felvétel, panaszos nyilatkozata) a Testület arra következtetett, hogy a kényszerítő eszközök alkalmazása során a rendőrök nem alkalmaztak jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszakot, és nem okoztak olyan mértékű és jellegű sérüléseket a panaszosnak, amint azt beadványában előadta.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szembeni kényszerítő eszközök alkalmazása szükséges és indokolt volt, amellyel nem sérült az emberi méltósághoz való joga és testi épséghez való joga.

A Testület ugyanakkor felhívja a panaszos figyelmét, hogy amennyiben a panaszos hivatali bűncselekmény miatt feljelentést kíván tenni a rendőrökkel szemben, úgy azt a Btk. és Be. rendelkezései szerint jogosult az elévülési időn belül megtenni.

2) A Testület ezt követően megvizsgálta a rendőrök által alkalmazott hangnemet és bánásmódot.

A panaszos állítása szerint az intézkedés során többször elhangzottak obszcén, sértő kifejezések irányába.

A rendőri jelentésekben nem szerepel, hogy sértő, indulatos kifejezések hangzottak el az intézkedő rendőrök részéről. Az viszont szerepel, hogy a panaszos folyamatosan arrogánsan válaszolt a rendőröknek, ki akarta vonni magát az intézkedés alól. A panaszos beadványa és a rendőrségi jelentések is tartalmazzák, hogy a rendőrök megengedték a panaszosnak, hogy a gépjárműszemle ideje alatt, megbilincselte kézzel elszívjon egy cigarettát.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó

bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a rendőrség és a panaszos tényelődása között ellentmondást tapasztalt az alkalmazott hangnem tekintetében, amelyet a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszközével nem tudott feloldani. A rendőrség által alkalmazott bánásmód azonban a Testület álláspontja szerint nem tekinthető megalázóknak, a rendőrök figyelemmel voltak a panaszos igényeire.

A tapasztalt, feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának a sérelme nem megállapítható az alkalmazott hangnem vonatkozásában.

IV.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján jelen ügyben azt a megállapítást tette, hogy a panaszossal szembeni kényszerítő eszközök alkalmazása szükséges és indokolt volt, amellyel nem sérült az emberi méltósághoz való joga és testi épséghez való joga. A panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának a sérelme nem megállapítható az alkalmazott hangnem vonatkozásában, tekintettel a csekély számú bizonyítékra.

A fentiek miatt a Testület az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2019. szeptember 19.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Cservák Csaba
testületi tag